

prima instanță: R. Pascari
instanța de apel: D. Manole, A. Bostan, Șt. Niță

dosarul nr.2ra-2665/16

ÎNCHEIERE

14 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Chiriac Sergiu,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Chiriac Sergiu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, repararea prejudiciului moral, și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 august 2016 prin care a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, admis apelul declarat de Chiriac Sergiu, modificată hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 aprilie 2016 prin majorarea cuantumului prejudiciului moral încasat, în rest hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 aprilie 2016 a fost menținută,

c o n s t a t ă :

La 02 martie 2016 Chiriac Sergiu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la data de 16 iunie 2008 s-a adresat la Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău cu o cerere de chemare în judecată împotriva Spitalului Clinic Municipal de Copii nr. 1, intervenienți accesorii Rodica Ovcearenco, Nelea Zubarciuc, Ludmila Munteanu, Elena Ionel și Nicolae Kiskin cu privire la repararea prejudiciului material și moral, însă pînă în prezent, o perioadă de peste 7 ani și 7 luni cererea de chemare în judecată nu a fost examinată definitiv, fapt prin care consideră că i-a fost încălcat dreptul la examinarea pricinii într-un termen rezonabil.

Menționează că potrivit art.6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Iar cu referire la prevederile art.2 alin.(1), (6) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, susține că instanța de judecată este obligată să constate încălcarea dreptului său subiectiv la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile menționate și să încaseze din contul bugetului de stat în beneficiul său prejudiciul moral.

Mai afirmă că cuantumul prejudiciului moral urmează să fie corelat cu practica CEDO și Recomandarea nr. 6 a Curții Supreme de Justiție care în cazuri similare a acordat cu titlu de daune morale sume analogice și consideră reclamantul că instanțele de judecată urmează să motiveze hotărârea adoptată circumstanțele care justifică derogarea de la practica CEDO și de la Recomandarea nr. 6 a Curții Supreme de Justiție.

Solicită constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă la 16 iunie 2008 la Judecătoria sectorului Rîșcani mun. Chișinău împotriva Spitalului Clinic Municipal de Copii nr. 1, intervenienți accesorii Rodica Ovcearenco, Nelea Zubarciuc, Ludmila Munteanu, Elena Ionel și Nicolae Kiskin cu privire la repararea prejudiciului material și moral și repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 euro și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 mai 2016 acțiunea a fost admisă parțial, fiind constatată încălcarea dreptului lui Chiriac Sergiu la judecarea în termen rezonabil a pricinii civile la cererea de chemare în judecată a lui Chiriac Sergiu împotriva Spitalului Clinic Municipal de Copii nr. 1, intervenienți accesorii Rodica Ovcearenco, Nelea Zubarciuc, Ludmila Munteanu, Elena Ionel și Nicolae Kiskin cu privire la repararea prejudiciului material și moral și încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Chiriac Sergiu suma de 35 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 4 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, în rest cerințele au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 august 2016 a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, admis apelul declarat de Chiriac Sergiu, modificată hotărârea primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral și emisă în această parte o nouă hotărâre prin care a fost încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Chiriac Sergiu suma de 50 000 cu titlu de prejudiciu moral, în rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că prima instanță avînd în susținere prevederile Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, corect a ajuns la concluzia temeiniciei pretenției cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei.

Totodată, cu referire la prevederile art. art. 5 alin. (1), 2 alin. (6) al Legii menționate și art. 1423 alin. (1) Cod civil, instanța de apel a considerat că prima instanță incorect a considerat că suma de 35 000 lei cu titlu de prejudiciu moral este corelativă cu practica judiciară în cazuri similare și ar aduce o satisfacție echitabilă lui Chiriac Sergiu.

Iar, în acest sens instanța de apel a menționat că cauza civilă la examinarea căreia pretinde Chiriac Sergiu că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen

rezonabil nu este similară cu cauza Cravcenco versus Moldova pentru care CEDO a acordat cele mai mari despăgubiri morale încasînd în acest caz cu titlu de prejudiciu moral suma de 3 000 euro, pentru examinarea pe parcursul a 10 ani a unui litigiu de muncă.

Astfel, instanța de apel a subliniat că, deși, procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Chiriac Sergiu împotriva Spitalului Clinic Municipal de Copii nr. 1, intervenienți accesorii Rodica Ovcearenco, Nelea Zubarciuc, Ludmila Munteanu, Elena Ionel și Nicolae Kiskin cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat în legătură cu decesul copilului este pentru Chiriac Serghei de o importanță majoră la evaluarea cuantumului despăgubirilor morale trebuie să se țină cont de complexitatea procesului și dificultatea dezbaterilor, avînd în vedere că este un proces judiciar inedit în felul său și de o rezonanță socială deosebită, fapt care a influențat asupra termenului de judecare a pricinii.

La 26 septembrie 2016 Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat că decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe sunt neîntemeiate și pasibile de a fi casate.

Menționează că în cadrul examinării cauzei, instanțele ierarhic inferioare nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea justă a litigiului și au lăsat fără apreciere faptul că circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei denotă un comportament intolerabil din partea părților și participanților antrenați în examinarea cauzei respective, fapt care demonstrează o atitudine abuzivă în exercitarea drepturilor de către părți nu urmărește decît tergiversarea procesului, iar reieșind din raportul cu privire la respectarea termenului rezonabil părțile nu au solicitat accelerarea examinării cauzei.

Consideră că cuantumul prejudiciului moral încasat de instanța de apel în speță este unul exagerat, aceasta fiind prima hotărîre judecătorească prin care s-a acordat suma de 50 000 lei, cu atît mai mult că cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Chiriac Sergiu împotriva Spitalului Clinic Municipal de Copii nr. 1, intervenienți accesorii Rodica Ovcearenco, Nelea Zubarciuc, Ludmila Munteanu, Elena Ionel și Nicolae Kiskin cu privire la repararea prejudiciului material și moral la data de 05 februarie 2016 a fost examinată fiind încasat din contul Spitalului Clinic Municipal în beneficiul reclamantilor suma de 65 000 cu titlul de prejudiciu moral și suma de 16 526,38 lei cu titlu de prejudiciu material.

Mai indică recurentul că instanțele ierarhic inferioare nejustificat au încasat din contul bugetului de stat în beneficiul lui Chiriac Sergiu cheltuielile de asistență juridică în sumă de 4 000 lei, deoarece reieșind din răspunsul Uniunii Avocaților din RM nr. 4A/368/16 din 16 iunie 2016 Mocanu Sergiu nu avea dreptul de a exercita profesia de avocat în perioada 02 2016 - 22 aprilie 2016, în legătură cu încetarea activității de avocat.

La 27 septembrie 2016 Ministerul Justiției al RM a declarat recurs suplimentar împotriva deciziei instanței înaintînd cerințe și invocînd argumente similare celor indicate în recursul inițial.

La 30 septembrie 2016, Chiriac Sergiu, la fel, a declarat decurs împotriva deciziei instanței de apel și hotărîrea primei instanțe solicitînd admiterea recursului,

casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea respingerii cerințelor cu emiterea unei noi hotărâri în partea dată, prin care cerințele să fie admise integral și să fie încasat în beneficiul dînsului a prejudiciului moral în mărime de 10 000 euro.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a interpretat și aplicat eronat normele de drept material, fapt ce a dus la stabilirea eronată a cuantumului prejudiciului moral.

Menționează că instanțele ierarhic inferioare respingînd în parte cerințele privind repararea prejudiciului moral au ignorat prevederile art. 2 alin. (6) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 și au lăsat fără apreciere faptul că cauza civilă la acțiunea sa împotriva Spitalului Clinic Municipal de Copii nr. 1, intervenienți accesorii Rodica Ovcearencu, Nelea Zubarciuc, Ludmila Munteanu, Elena Ionel și Nicolae Kiskin cu privire la repararea prejudiciului material și moral a avut un termen de neexaminare de 96 luni.

Susține că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanțele judecătorești urmau să se conducă de practica CEDO și de recomandările Curții Supreme de Justiție potrivit cărora pentru fiecare an de întârziere a examinării cauzei, instanța urmează să încaseze cu titlu de prejudiciu moral suma de 600 euro.

Prin urmare, consideră că comportamentul instanțelor judecătorești vizavi de respingerea parțială a cerințelor privind repararea prejudiciului moral este inexplicabilă, cu atît mai mult că cauza civilă respectivă este una simplă care nu necesită efectuarea unor proceduri complicate de durată.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 26 septembrie 2016 și respectiv la 30 septembrie 2016 împotriva deciziei instanței de apel din 09 august 2016 în termen.

Examinînd temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de către Ministerul Justiției al RM și Chiriac Sergiu sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de către Ministerul Justiției al RM și Chiriac Sergiu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3)

și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

În acest context, nu pot fi reținute argumentele Ministerului Justiției al RM cu referire la faptul că instanțele ierarhic inferioare ilegal au încasat în beneficiul lui Chiriac Sergiu cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 4 000 lei, întrucât avocatul Munteanu Sergiu în favoarea căruia a fost achitată suma respectivă în perioada 02 martie 2016 - 22 aprilie 2016 nu avea dreptul să exercite profesia de avocat.

Aceasta deoarece, conform art. 94 alin.(1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată, iar potrivit art. 96 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Sub aspectul dat, Colegiul consideră necesar de menționat că Chiriac Sergiu a avut câștig de cauză, iar potrivit înscrisurilor din dosar acesta în legătură cu examinarea cauzei în prima instanță a suportat cheltuieli pentru asistență juridică în cuantum de 4 000 lei, fapt ce se confirmă prin bonul de plată Seria EP nr. 600815 din 15 aprilie 2016.

Prin urmare, faptul că a fost încetată activitatea de avocat a lui Munteanu Sergiu nu constituie temei de respingere a cerințelor înaintate de Chiriac Serghei cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată suportate la examinarea cauzei or, Ministerul Justiției al RM nu este lipsit de posibilitatea a de a solicita în ordine de regres suma achitată lui Chiriac Sergiu cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

Mai mult, argumentele invocate în recursuri se axează asupra fondului cauzei, constituind o reproducere a celor aduse în cererile de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursurile declarate de către Ministerul Justiției al RM și Chiriac Sergiu asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Ministerul Justiției al RM și Chiriac Sergiu ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Chiriac Sergiu se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță